

Systemy certyfikacji żywności: Doświadczenia japońskie, Stanów Zjednoczonych, kanadyjskie i unijne

Na całym świecie rozwijane są systemy prawne pozwalające na identyfikację i promocję żywności funkcjonalnej (prozdrowotnej). Głównym celem jest wspieranie konsumentów w podejmowaniu optymalnych dla ich zdrowia decyzji zakupowych.

Grupa polskich naukowców opracowała system certyfikacji **F-Food** dla żywności o szczególnej wartości odżywczej. Przy jego opracowaniu kierowano się doświadczeniami japońskimi. Japonia była pierwszym krajem, w którym wprowadzono systemy certyfikacji dla żywności funkcjonalnej oparte o oświadczenia zdrowotne:

- **FOSHU (Foods for Specified Health Uses, 1991**, choć początki sięgają lat 80-tych) opiera się na oświadczeniach zdrowotnych w 13 kategoriach. System certyfikacji jako jedyny posiada znak certyfikujący. Rynek produktów FOSHU osiągnął 8 mld USD w 2018 r.
- **FNFC (Foods with Nutrient Function Claims)** opiera się na oświadczeniach zdrowotnych, powiązanych z oświadczeniami żywieniowymi. Do „korzystnego” profilu składników odżywczych zaliczono 12 witamin i 5 składników mineralnych.
- **FFC (Foods with Function Claims, 2015)** opiera się na oświadczeniach zdrowotnych i obejmuje tabelę 12 witamin i 5 minerałów (Zn, Ca, Fe, Cu, Mg), dla których funkcje prozdrowotne zostały jednoznacznie potwierdzone przez badania naukowe. Na rynku FFC jest ok 5000 produktów.

Obecnie, wartość japońskiego rynku żywności funkcjonalnej szacuje się na 20 mld USD rocznie.

W USA obszar żywności funkcjonalnej (prozdrowotnej) uregulowano w 1994 r. Promocja wybranych witamin i składników mineralnych jest obowiązkowa, nadzoruje ją **Food and Drug Administration (FDA)**. FDA w 2016 r. zaktualizowała tabelę wartości odżywczej nakazując na etykiecie produktu specyfikację zawartości 6 składników:

- witaminy D (obowiązkowo) i witamin A i C (dobrowolnie)
- 3 składników mineralnych (K, Ca, Fe)

W Kanadzie rozwinięto regulacje prawne dla **Nutrient Function Claims (NFC)**, które odpowiadają oświadczeniom zdrowotnym dla 13 witamin oraz 12 składników mineralnych (Ca, P, Mg, Fe, Zn, J, Se, Cr, Cu, Mn) oraz dodatkowo dla białka i kwasów omega 3/6. Podobnie jak w UE, jest określony próg „znaczącej ilości” uprawniającej do skorzystania z oświadczenia wynoszący minimum 5% Dziennego Zapotrzebowania (Daily Value).

W UE rozwinięto regulacje prawne dla oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych (Rozporządzenie (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności). Oświadczenia żywieniowe powiązane z wartością progową wynoszącą 15% Referencyjnych Wartości Spożycia (RWS, 7.5% dla napojów). Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, oświadczenia odnoszą się do 13 witamin i 14 składników mineralnych.

System F-Food bazuje na prawie żywnościowym UE, a najbardziej przypomina koncepcję japońskiego FNFC lub kanadyjskiego systemu NFC. Wprowadzono jednak znaczącą modyfikację - wykorzystując sprzężenie oświadczeń zdrowotnych z oświadczeniami żywieniowymi, ograniczono się jedynie do promocji tych ostatnich. Rozstrzygającym kryterium o dostępie do znaku **F-Food** jest posiadanie minimum jednego oświadczenia żywieniowego odnoszącego się do 13 witamin, 13 składników mineralnych (K, Ca, P, Mg, Fe, Zn, Cu, Mn, F, Se, Cr, Mo, J), błonnika pokarmowego, białka, nienasyconych kwasów tłuszczowych. Przyjęto unijny próg dla "znaczącej ilości" uprawniającej do skorzystania z oświadczenia wynoszący minimum 15 % RWS (7.5% dla napojów).

W systemie Znaku **F-Food** zrezygnowano z wykorzystania oświadczeń zdrowotnych przenosząc je do perspektywicznego obszaru diety precyzyjnej (spersonalizowanej). Centrum Badawcze nad Żywnością Funkcjonalną – właściciel Znaku **F-Food** – ma w planach rozwój asystentów dietetycznych, które wykorzystywałyby indywidualne profile dietetyczne, opracowywane z wykorzystaniem oświadczeń zdrowotnych.

Więcej informacji www.cbzf.pl